

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดน้ำของชุมชนจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดพิษณุโลก โดยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมทอง และประชาชนในชุมชนจอมทอง ภายใต้ชื่อโครงการ “ตลาดน้ำสองแคว เรือนแพพิษณุโลก” เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของจังหวัดพิษณุโลก ประกอบกับปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอาหารสุขภาพเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก รวมถึงวัฒนธรรมการปรุงและการบริโภคอาหารไทยซึ่งกำลังจะสูญหายไปเนื่องจากวัฒนธรรมความเป็นอยู่มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาในวิถีชีวิตประจำวันของคนไทยเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้วัฒนธรรมการบริโภคมีการเปลี่ยนแปลงตามด้วย ฉะนั้นนักวิจัยจึงเห็นความสำคัญในการวิจัยสืบสานตำนานตำรับอาหารไทย เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษาสถานการณ์ผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทย ประวัติตำรับอาหาร สรรพคุณทางยาและคุณค่าทางโภชนาการที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของตำรับอาหารไทย ตำบลจอมทอง ก่อให้เกิดตำนานเล่าขานและเป็นการอนุรักษ์อาหารไทยโบราณ ซึ่งต่อไปจะเป็นประวัติศาสตร์อันล้ำค่าของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ อีกทั้งเมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงตลาดน้ำของชุมชนจอมทองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับตำนานดังกล่าว นอกจากนี้ในกระบวนการวิจัยมีการปฏิบัติในลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทยในชุมชนจอมทองกับผู้วิจัย ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทยได้ทราบถึงคุณค่าและประโยชน์ของตำรับอาหารไทยดังกล่าว ทำให้ทราบอัตลักษณ์ความโดดเด่นของตำรับอาหารไทยชุมชนจอมทอง เกิดเป็นสัญลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของชุมชนจอมทองในด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหารสุขภาพพร้อมทั้งวัฒนธรรมการบริโภคของชุมชนจอมทอง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้วิสาหกิจชุมชนในตำบลจอมทองเห็นความสำคัญและมีการประกอบอาชีพอาหารไทยเพิ่มขึ้น และหากได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของชุมชนจอมทองอย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาและจำนวนผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทยในชุมชนจอมทอง
2. การนำคำรับอาหารไทยชุมชนจอมทองไปสู่การสร้างอาชีพที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำชุมชนจอมทอง

1.3 เป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการวิจัย

1. เป็นงานวิจัยที่มีการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมท้องถิ่นในด้านวัฒนธรรมการบริโภค
2. เป็นงานวิจัยที่ได้รับโจทย์จากชุมชน โดยมีการบูรณาการความร่วมมือแบบไตรภาคี คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) องค์การบริหารส่วนตำบลจอมทองและมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ
3. เป็นงานวิจัยที่บูรณาการร่วมกับกระบวนการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแหล่งทุนวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ชุดโครงการ ABC-PUS/MAG
4. นำผลการวิจัยที่ได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาสถานการณ์ผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทย ประวัติสูตรอาหาร สรรพคุณทางยาและคุณค่าทางโภชนาการของอาหารไทยโบราณ ในตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสืบสานคำรับอาหารไทยของชุมชนดังกล่าว พร้อมทั้งนำคำรับอาหารไทยชุมชนจอมทองไปสู่การสร้างอาชีพที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำชุมชนจอมทอง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1) ทราบสถานการณ์ผู้ประกอบการอาชีพทำอาหารไทยในชุมชนจอมทอง
- 2) ได้ระบบฐานข้อมูลตำนานคำรับอาหารไทยชุมชนจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ पोสเตอร์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติ สูตร วิธีการปรุง สรรพคุณทางยาของวัตถุดิบที่มีการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในอาหารไทยโบราณชุมชนจอมทองรวมถึงคุณค่าทางโภชนาการของอาหารไทยโบราณ

- 3) สืบสานตำนานอาหารไทยโบราณชุมชนจอมทอง
- 4) พัฒนาอาชีพในแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำชุมชนจอมทอง
- 5) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารสุขภาพของชุมชนจอมทอง

1.6 การประเมินผลโครงการ

จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมบริการวิชาการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถาม และติดตามผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการนำคำรับอาหารไทยชุมชนโบราณไปจัดเป็นรายการอาหารในงานต่างๆ เช่น งานเทศกาลประจำปีของตำบลจอมทอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์คำรับอาหารไทยและส่งเสริมอาชีพของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการดำเนินงานและประเมินผลความสำเร็จของโครงการ